

Stefaan Lecleir

Dagboek van een slavin

De heilige Josephine Bakhita

uitgeverij
Betsaida
's-Hertogenbosch

Inhoud

Inleiding	9
-----------	---

DEEL I

Het getuigenis van Bakhita

Ontvoering	14
Tweemaal verkocht	19
De vlucht	21
De tatoeage	27
Op weg naar de vrijheid	30
Afrika, mijn vaderland, tot ziens!	33
De beslissing van haar leven	35

DEEL II

Biografie van de H. Bakhita

Een geknakt riet zal Hij niet breken

Olgossa	40
Darfoer	43
Invallen en strooptochten	45
Taweisha	47
El Obeid	50
Haar eerste meester	50
De generaal	52
De invloed van Europa	54
Khartoem	58
Ik had echt geluk	60
Italië en Suakin	64
Christus op het spoor	67
Een cruciale beslissing	71
De zusters van liefde van Canossa	76
Doopsel	80

Roeping tot het Godgewijde leven	82
De patriarch van Venetië	85
Schio	89
Zorg voor de keuken	89
Bakhita getuigt	92
Portierster	94
Bekendheid	96
Kosteres	99
Missionaris	100
De Tweede Wereldoorlog	104
De laatste momenten	106
Heilig	110
Tot slot	112
Overweging: Bakhita en de vertroosting van de Heilige Geest	115
Chronologie	119
Bibliografie	121

Inleiding

De heilige Josephine Bakhita werd rond het jaar 1869 geboren in Darfoer, in het huidige Soedan. Toen ze acht of negen jaar was, werd ze ontvoerd. De ontvoerders verkochten haar door aan een slavenhandelaar. Deze brachten haar naar Taweisha en El Obeid in de provincie Kordofan. Zo verloor Bakhita de mooiste jaren van haar jeugd en moest ze onder extreem harde omstandigheden werken in dienst van onmenselijke meesters. Ze verloor haar vrijheid, maar ook haar menselijke waardigheid en ze werd wreed behandeld.

Na zes jaren slavernij - ze was toen pas veertien jaar - kocht een Italiaanse consul haar in Khartoem en nam haar mee naar zijn geboorteland. Daar werd ze gedoopt dankzij de zorg van religieuzen en ook dankzij de hulp van een zekere Illuminato Checchini, een familievrader, die Bakhita de weg naar de vrijheid wees.

Checchini gaf haar een kruis, dat ze als een kostbaar geschenk verstopte. Ook al wist ze nauwelijks iets over de betekenis ervan, ze bewaarde dit kruis zorgvuldig. Het was het eerste wat ze in eigen bezit wilde houden.

Tot dan toe was er niets van haarzelf, behalve enkele vage herinneringen aan haar gelukkige kinderjaren. Ze droeg ook de pijn met zich mee die haar werd aangedaan: alle slagen en vernederingen die ze onderging als slavine, toen ze nog niet wist dat haar Heer en Meester

zélf vrijwillig het bestaan van een slaaf had aangenomen (Fil 2,7).

Hier in Zuid-Soedan ontmoet ik dagelijks mensen wiens leven spreekt van Jezus' kruis. Gedurende mijn pastorale bezoeken in de parochies van mijn bisdom zie ik de sporen van de oorlog die diepe wonden achterlieten in de harten van de mensen in Zuid-Soedan. In dit land dorsten de mensen naar vrede. Ze hebben niet enkel honger naar brood, maar meer nog naar verzoening na zovele jaren van conflict.

Het bisdom Tombura-Yambio is niet enkel vertrouwd met de trauma's van de oorlog. We worden ook gezegend met een toenemend aantal roepingingen tot het priesterschap, met een sterk geloof en met een edelmoe-dige inzet van de gelovigen. Door het doopsel worden we niet enkel met Christus begraven, maar mogen we ook met Hem verrijzen (Kol 2,12). Jezus kwam ons nabij door zijn lijden en is met ons als Sacrament van leven.

In zijn encycliek *Spe Salvi* stelt paus Benedictus XVI ons de heilige Josephine Bakhita voor als een baken van hoop. Bakhita leert ons dat de Heer bij ons is, met de overvloed van zijn gaven, juist in de meest donkere dagen.

Heel wat van de kerken in Zuid-Soedan zijn ruïnes na zoveel jaren van burgeroorlog of ze zijn gewoon nog niet gebouwd. Maar het conflict kon onze parochies niet kapot maken. De rijkdom van onze kerken zijn de mensen zelf die samenkomen in een geest van vurig vertrouwen in God. Onder een golfplaten afdak of onder de schaduwrijke mangobomen luisteren ze naar Gods Woord en worden ze gevoed door de sacramenten. Onze priesters kennen het lijden van hun mede-parochianen. Ze moesten zelf vluchten naar Centraal Africa, het nabije Congo of naar Uganda. In de eucharistieviering offeren ze dit lijden aan de Vader en met de gelovigen verkondigen ze de dood des Heren en ze belijden zijn verrijzenis.

Het verhaal over het lijden en over de bevrijding van Bakhita sluit aan bij de ervaring van veel mensen in Soedan. Ze vertelt het zelf. Lang droeg Bakhita het geheim van haar kruisweg bij zich. In 1910, toen ze inmiddels al veertien jaar religieuze was, sprak ze met een medezuster over haar jeugd en de moeilijke jaren als slaavin. Het verhaal van Bakhita zelf vormt het eerste deel van dit boek. Haar getuigenis is kort, helder en tegelijkertijd aangrijpend.¹

Later leerden medezusters en haar medewerksters Bakhita beter kennen. Ida Zanolini, een lerares, publiceerde haar verhaal in een tijdschrift van de Zuster van Liefde van Canossa. Ze schreef een boeiend verhaal met veel details, waarvan sommige historisch zijn.² Na Bakhita's overlijden bleven mensen getuigen. In het jaar 2000 werd ze heilig verklaard. De getuigenissen werden verwerkt in het tweede deel van dit boek.

Diegenen die haar verhaal lezen, vinden in deze heilige een vriend voor de rest van hun leven, een voorbeeld van geloof en een bron van inspiratie. De vrienden van Bakhita ervaren haar als een voorspreekster in de hemel. Ik bid de heilige maagd, moeder van de hoop, dat de heilige Josephine Bakhita haar weg mag vinden van Soedan naar de harten van velen en met dit boek ook tot die van de lezers van Nederland en Vlaanderen.

Yambio, 8 februari 2022

Edward Hiiboro Kussala

Bisschop van Tombura-Yambio, Zuid-Soedan

¹ Vertaald vanuit: Santa Giuseppina Bakhita, *Il Diario*, Ed. San Paolo, Milano 2010.

² Ida Zanolini, *Storia Meravigliosa: santa Giuseppina Bakhita*, Ed. du Signe, Strassbourg 2000^s.